

สำเนา

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๓๐๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒

กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., กระทรวง, กรม

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๔๑ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๒/๔๐๒๖ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๒) รับทราบรายงานความก้าวหน้า
ของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ มาเพื่อทราบ ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
ยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศได้เสนอรายงานความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนการปฏิรูปประเทศ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือ
ที่ส่งมาด้วยนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๐๐๐ ต่อ ๑๖๒๓ (ติดต่อ), ๑๕๒๒ (กลับ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

หมายเหตุ อัยการสูงสุด : จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
รอง-นรม., กระทรวง : จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
กรม, องค์การอิสระ

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๒/๕๐๒๖

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อความ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๑๑๒/๓๘๔๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

ด้วยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ขอเสนอเรื่องความก้าวหน้าของ
ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๑๒)
แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติ
การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป
ประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้สำนักงานฯ เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ
คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ

๒. สาระสำคัญ

สำนักงานฯ ขอรายงานความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูป
ประเทศ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ โดยมีสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การดำเนินดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนการปฏิรูปประเทศ

๒.๑.๑ การปรับแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนแม่บทฯ สำนักงานฯ ได้เตรียมการปรับแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความสอดคล้องตามมติ
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยได้จัดประชุมหารือกับประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ
หรือผู้แทนจากทุกคณะ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อหารือแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูป
ประเทศ ก่อนการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิรูปประเทศ
ตามขั้นตอนของกฎหมายและตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีกรอบการปรับ
แผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ (๑) ตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการปฏิรูปประเทศกับยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนแม่บทฯ รวมทั้งการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี อาทิ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่
๒ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ
(๒) ตรวจสอบสถานะของกิจกรรม/แผนงาน ในแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งสถานะความคืบหน้า
ทั้งนี้ หากเป็นข้อเสนอจัดทำกฎหมายให้ตรวจสอบว่ามีผลบังคับใช้แล้วหรือไม่ (๓) ตรวจสอบปัญหาอุปสรรคที่
หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการปฏิรูปประเทศ

/ตามมาตรา...

ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีระยะเวลาดำเนินการและจัดส่งให้สำนักงานฯ ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อสำนักงานฯ จะดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นตามแนวทางการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน โดยได้ตรวจสอบกิจกรรม ของแผนการปฏิรูป รวม ๑,๐๕๒ กิจกรรม มีข้อสังเกตเบื้องต้น ดังนี้ เห็นสมควรคงไว้รวม ๓๐๒ กิจกรรม ดำเนินการแล้วเสร็จ/ภารกิจปกติ/ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ รวม ๓๗๙ กิจกรรม และปรับปรุงรวม ๓๗๑ กิจกรรม สรุปได้ตามตาราง

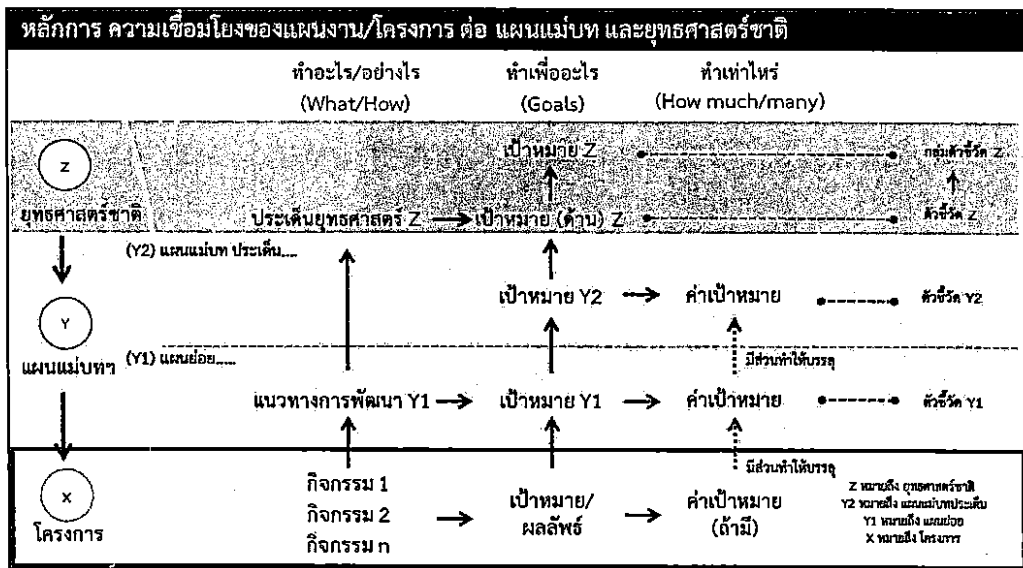
ตารางสรุปการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน

ลำดับ	แผนการปฏิรูปประเทศ	ประเด็นการปฏิรูป	กิจกรรม/แผนงาน	กิจกรรม/แผนงาน ที่เสนอปรับ		
				คงไว้	แล้วเสร็จ/ภารกิจปกติ/ความดีความชอบ	ปรับปรุง
๑	การเมือง	๔	๓๘	๔	๒	๓๒
๒	บริหารราชการแผ่นดิน	๖	๕๖	๒๖	๖	๒๔
๓	กฎหมาย	๓๐	๑๑๔	๓๐	๓๑	๕๔
๔	กระบวนการยุติธรรม	๓๐	๓๗	๒๕	๔	๙
๕	เศรษฐกิจ	๕๕	๑๒๑	๒๕	๘๖	๑๐
๖	สิ่งแวดล้อม	๓๖	๓๓๕	๘๕	๑๗๑	๕๙
๗	สาธารณสุข	๓๐	๑๒๘	๑๖	๑๔	๙๘
๘	สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๖	๒๒	๙	๓	๑๐
๙	สังคม	๔	๒๖	๑	๔	๒๑
๑๐	พลังงาน	๑๗	๗๑	๕๒	๑๘	๑๑
๑๑	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๖	๑๔๓	๕๐	๔๐	๖๓
	รวม	๑๖๖	๑,๐๕๒	๓๐๒	๓๗๙	๓๗๑

๒.๑.๒ การปรับปรุงแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ เกี่ยวกับการปรับปรุงแผนระดับที่ ๓ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ รวมทั้ง พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐจะต้องขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ โดยจะต้องปรับปรุงและจัดทำแผนระดับที่ ๓ ทั้งในส่วนของแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการรายปีของส่วนราชการ โดยให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาปรับห้วงเวลาการบังคับใช้แผนระดับที่ ๓ ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับห้วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ที่แบ่งเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มีการขยายระยะเวลาสิ้นสุดแผนฯ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พร้อมทั้งนำแผนระดับที่ ๓ ของหน่วยงานภาครัฐฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเข้าสู่ระบบ eMENSQR ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างบูรณาการ

การปรับปรุงแผนงาน/โครงการที่มีความสำคัญและมีความสอดคล้องกับ ๑๕ ประเด็นเร่งด่วนใน ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ของยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ระบุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแผนงาน/โครงการฯ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ แล้วส่งให้สำนักงานฯ รวบรวมต่อไป โดยมีหน่วยงานตอบกลับ จำนวน ๒๑ หน่วยงาน รวมแผนงาน/โครงการทั้งหมด ๓๐๖ แผนงาน/โครงการ ซึ่งสำนักงานฯ จะประสานสำนักงบประมาณ เพื่อพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ ก่อนนำเสนอ ให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามขั้นตอนของกระบวนการจัดสรรงบประมาณต่อไป

๒.๑.๓ ความเชื่อมโยงเป้าหมายของโครงการต่อยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ ๒ สำนักงานฯ ได้กำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ (Z) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๑ กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๒ นำไปสู่การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ทั้งในส่วนของประเด็นฯ และเป้าหมาย ก่อนจะดำเนินการจัดทำแผนงาน/โครงการ หรือการดำเนินโครงการ (x) โดยหลักการนี้จะใช้ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินว่า เป้าหมาย/ประเด็นใดที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน หรือยังไม่มีมีการดำเนินการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการหรือนโยบายต่อไป

๒.๒ การมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ และการจัดทำสื่อสาธารณะในการสร้างการตระหนักรู้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๒.๑ โครงการการบริหารจัดการและการพัฒนาการนำข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ในประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (TPMAP) สำนักงานฯ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (สวทช.) ได้ร่วมกันพัฒนาระบบ TPMAP ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านความยากจน สวัสดิการสังคม การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยใช้ข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๓๖ ล้านคน มาวิเคราะห์หาคนจนเป้าหมายตามหลักการของความยากจนหลายมิติ (Multidimensional Poverty Index - MPI) ใน ๕ ด้าน คือ สุขภาพ รายได้ การศึกษา ความเป็นอยู่ และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งข้อมูลที่ได้ /เป็นข้อมูล...

เป็นข้อมูลความยากจนหลายมิติระดับประเทศ (National MPI) และข้อมูลการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ กระทรวงการคลัง จำนวน ๑๑.๔ ล้านคน จากฐานข้อมูลข้างต้นพบว่ามีคนจนเป้าหมายจำนวน ๑.๓ ล้านคน โดยได้มีการนำร่องแก้ปัญหาความยากจนที่จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีคนจน จำนวน ๖๐๑ ครัวเรือน จำนวน ๙๐๓ คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามได้เล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะทำงานได้ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม ครัวเรือนเป้าหมายรายมิติ เพื่อหาข้อมูลและข้อเท็จจริงนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พบว่า ปัญหาเร่งด่วน คือ ประเด็นความเป็นอยู่ของครัวเรือนยากจนที่ต้องการซ่อมแซมบ้าน จึงได้มีการจัด กิจกรรมระดมทุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในลักษณะ “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน เป็น กิจกรรมทอดผ้าป่า “สร้างบุญ ซ่อมบ้าน คนแม่กลอง ไม่ทิ้งกัน” เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือในการซ่อมแซม บ้านให้ผู้ยากจนตามลำดับความสำคัญที่คณะกรรมการได้พิจารณาไว้ และยังมีการประสานขอใช้ข้อมูล จากผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น ๆ อาทิ จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ตาก นนทบุรี มุกดาหาร ยะลา ลพบุรี สกลนคร อุบลราชธานี อุตรธานี

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อให้เกิดการนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยและนวัตกรรมที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน และพัฒนา คนตลอดช่วงชีวิต ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

๒.๒.๒ การสร้างการตระหนักรู้และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่าน สถาบันการศึกษา สำนักงานฯ ได้ดำเนินการสร้างการตระหนักรู้ร่วมกับสถาบันการศึกษา จำนวน ๔ สถาบัน เพื่อสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในกลุ่มนิสิตนักศึกษา ตลอดจนคนรุ่นใหม่ เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติต่อไป โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีการดำเนิน โครงการฝึกอบรมและประกวดส้อมลตีมี่เดีย หัวข้อ “ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กู้กับการสร้างและพัฒนาคน ในอนาคต” แล้วเสร็จ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายในระดับนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ ๑๕๐ คน โดยมีการจัดประกวดแข่งขันในรูปแบบส้อมลตีมี่เดีย และ Story Board ซึ่งผลการดำเนินงานในครั้งนี้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักรู้ขยายตัวในวง กว้างมากขึ้น และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวจะมีการขยายผลความตระหนักรู้ไปยังกลุ่มแรงงาน และจากการ ประกวด พบว่ากลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสนใจมากกว่ากลุ่มนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ตามแนวทางที่ถูกต้อง จะทำให้ สามารถพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและคุณภาพให้กับประเทศชาติในอนาคตต่อไป

๒.๒.๓ วิถีทัศน์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับ ภาษาอังกฤษ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำวิถีทัศน์ฯ เพื่อเผยแพร่ให้นานาประเทศได้ทราบถึง ความสำคัญและสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการมี ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยต่อเนื่อง ในอนาคต ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นของประเทศไทยในเวทีโลกต่อไป โดยสำนักงานฯ จะได้เผยแพร่วิถีทัศน์ฯ ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๓ การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

๒.๓.๑ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐเข้ากับระบบติดตามประเมินผลแห่งชาติ (eMENS CR) ระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งที่จะต้องดำเนินการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐนั้นเข้ากับระบบ eMENS CR เพื่อให้ระบบฯ มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยในปัจจุบันสำนักงานฯ อยู่ระหว่างวิเคราะห์ระบบในการบูรณาการฐานข้อมูลหน่วยงานภาครัฐร่วมกับระบบติดตามประเมินผลแห่งชาติ (eMENS CR)

๒.๓.๒ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการเชื่อมโยงความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENS CR) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ โดยสามารถเลือกความเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนา เพื่อเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายของแผนย่อยเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ในประเด็นต่าง ๆ และเชื่อมโยงไปถึงยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งข้อมูลความสอดคล้องข้างต้นจะช่วยให้สำนักงานฯ สามารถตรวจสอบความสอดคล้องของโครงการ/การดำเนินงาน ที่มีต่อแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐนำเข้ามาในระบบ eMENS CR และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องต่อแผนแม่บทฯ ซึ่งจะช่วยให้การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้ สำนักงานฯ อยู่ระหว่างพัฒนาระบบรายงานการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENS CR) ในส่วนของการอนุมัติโครงการ/แผนการดำเนินการตามสายการบังคับบัญชา โดยเป็นส่วนของการอนุมัติโครงการ/แผนการดำเนินการที่หน่วยงานภาครัฐได้เชื่อมโยงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ นำข้อมูลเข้าในระบบ eMENS CR เพื่อให้โครงการ/แผนการดำเนินการทั้งหมดในระบบได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ โดยการออกแบบระบบในส่วนดังกล่าวได้ใช้หลัก “ความรับผิดชอบ” (Accountability) ซึ่งให้ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นผู้นำเข้าระบบฯ และอนุมัติตามสายการบังคับบัญชาโดยหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้อนุมัติและรับผิดชอบต่อโครงการ/แผนการดำเนินการของส่วนราชการภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดไตรมาสตามปีงบประมาณ เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลและให้ได้ว่าข้อมูลโครงการ/แผนการดำเนินการที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๓ การรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ (เดือนมกราคม – มีนาคม ๒๕๖๒)ต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยมีรายละเอียด คือ (๑) การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมสำคัญและเร่งด่วน (Quick win) ตามแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ประกอบด้วย สาระสำคัญ หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนฯ และสถานะการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว (๒) ประเด็นการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านที่ได้มีการดำเนินการแล้วเสร็จ (๓) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน ทั้งนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีข้อสังเกตและประเด็นอภิปรายถึงรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ โดยมีสาระสำคัญที่ควรพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมในแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ (๑) โครงการและกิจกรรมของแผนการปฏิรูปประเทศหลายส่วนมีลักษณะเป็นการกิจปกติที่หน่วยงานดำเนินการอยู่แล้ว ซึ่งอาจไม่สามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ จึงควรปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้ครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญ และพิจารณาเฉพาะโครงการและกิจกรรมที่มีปัญหาเร่งด่วน มีความจำเป็นต้องดำเนินการ

ปฏิรูปอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องไม่ทับซ้อนกับการดำเนินงานตามภารกิจประจำของส่วนราชการ (๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานราชการเป็นส่วนใหญ่ โดยปัจจุบันภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และท้องถิ่น ล้วนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาเพิ่มเติมภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (๓) เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ แต่ละด้านควรมีค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน มีความเป็นสากล เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ ติดตาม และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนทุกระดับจะได้รับ (๔) โครงการและกิจกรรมที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การกระจายอำนาจ การปฏิรูปส่วนต่อระหว่างดอกเบียเงินฝากและเงินกู้ การปฏิรูปราคาพลังงานและพลังงานทางเลือก การปฏิรูปเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้วยปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น (๕) การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เป็นประเด็นสำคัญและเป็นพื้นฐานที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปประเทศในด้านอื่น ๆ เห็นควรมีการรายงานผลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ในครั้งต่อไปด้วย และ (๖) การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) การดำเนินคดีต้องกระชับกระบวนการให้สั้นลง และควรปรับปรุงกระบวนการเอกสาร นำระบบ e-document มาใช้ เพื่อลดระยะเวลาในการดำเนินการ

๒.๔ การดำเนินงานในระยะต่อไป

๒.๔.๑ สำนักงานฯ จะหารือแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานกลางกับระบบ eMENSCR ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศครอบคลุมหน่วยงานรัฐทุกแห่ง และเป็นการลดภาระการรายงานที่อาจซ้ำซ้อนเข้ามาในระบบ

๒.๔.๒ สำนักงานฯ จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประเด็นการพัฒนาภาครัฐไปสู่รัฐบาลดิจิทัล และประเด็นการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ของภาครัฐ ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ในประเด็นการพัฒนาที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ สามารถจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติราชการ และโครงการ/แผนการดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำคำของบประมาณ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้

๒.๔.๓ สำนักงานฯ ได้หารือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อหาแนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านการวิจัยและนวัตกรรมเข้ากับระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงนโยบายของรัฐเข้ากับข้อมูลทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการคิดค้นงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยจะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์และแสดงผลของงานวิจัยต่อยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ด้าน ในไตรมาสที่ ๒ ของปีงบประมาณ ๒๕๖๓ การจัดทำสื่อวิทัศน์ เพื่อเผยแพร่การสร้างการตระหนักรู้ในการร่วมกันขับเคลื่อนประเทศ

๒.๔.๔ สำนักงานฯ อยู่ระหว่างการจัดทำสื่อสาธารณะต่าง ๆ ในการสร้างการตระหนักรู้และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ (๑) โมชันกราฟฟิก (Motion graphic)

เพื่อเผยแพร่ประเด็นการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้าน สำหรับสร้างความรับรู้ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้และพลังในการขับเคลื่อนประเทศ (๒) การจัดทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อสร้างการตระหนักรู้ยุทธศาสตร์ชาติ (Thai - MOOC) เพื่อให้กลุ่มข้าราชการและบุคลากรของรัฐมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสำนักงานฯ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานฯ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (๓) ยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับภาษาอังกฤษเพื่อใช้เผยแพร่ให้กับประชาชนทั่วไปและองค์กรระหว่างประเทศ โดยสำนักงานฯ อยู่ระหว่างตรวจทานและปรับภาษาให้เป็นภาษาเชิงนโยบายและมีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ฉบับภาษาอังกฤษ (Unofficial Translation) ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และ (๔) การจัดทำอภิศัพท์ สำนักงานฯ อยู่ระหว่างการจัดทำอภิศัพท์เพื่ออธิบายความหมายคำศัพท์เฉพาะของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อสร้างความเข้าใจในการร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนการปฏิรูปประเทศให้กับส่วนราชการ ผู้ที่สนใจในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติและแผนที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

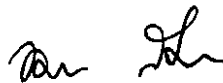
๒.๔.๕ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการในเรื่องดังกล่าวว่า เห็นควรเร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วน

๓. ข้อเสนอส่วนราชการ

รับทราบความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ ตามข้อ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอก่อนรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบต่อไป

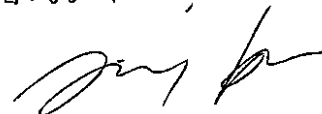
ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

พร้อมสำเนาถูกต้อง

น.ส. อรรณพญา เอมศิริ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย และ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๐๒๒๘๐.๔๐๘๕ ต่อ ๒๒๓๐.๒๒๓๖)

ที่ นร.๑๑๑๒/๓๘๔๙ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๒

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ตามที่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ตามความในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น ในการนี้ สำนักงานฯ ขอรายงานความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูป ประเทศ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ และการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

๑. การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูป ประเทศ

๑.๑ การปรับแผนการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ สำนักงานฯ ได้เตรียมการปรับแผนการปฏิรูปประเทศให้มีความสอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยได้จัดประชุมหารือกับประธานกรรมการปฏิรูปประเทศหรือผู้แทนจากทุกคณะ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อหารือแนวทางการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ก่อนการนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิรูปประเทศ ตามขั้นตอนของกฎหมายและตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีกรอบการปรับแผนปฏิรูป ดังนี้ (๑) ตรวจสอบความ สอดคล้องของแผนการปฏิรูปประเทศกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ รวมทั้งการดำเนินการตามมติ คณะรัฐมนตรี อาทิ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงาน ของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ (๒) ตรวจสอบสถานะของกิจกรรม/แผนงาน ในแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งสถานะความคืบหน้า ทั้งนี้ หากเป็นข้อเสนอจัดทำกฎหมายให้ตรวจสอบว่ามีผลบังคับใช้แล้วหรือไม่ (๓) ตรวจสอบปัญหาอุปสรรคที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศไม่สามารถดำเนินการได้ตาม แผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีระยะเวลาดำเนินการและจัดส่งให้สำนักงานฯ ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อสำนักงานฯ จะได้ดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบในเบื้องต้นตามแนวทางการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขแผนปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน โดยได้ตรวจสอบกิจกรรม ของแผนการปฏิรูปรวม ๑,๐๕๒ กิจกรรม มีข้อสังเกตเบื้องต้น ดังนี้ เห็นสมควรคงไว้รวม ๓๐๒ กิจกรรม ดำเนินการแล้วเสร็จ/ภารกิจปกติ/ ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ รวม ๓๗๔ กิจกรรม และปรับปรุงรวม ๓๗๑ กิจกรรม สรุปได้ตามตาราง

นรม. ๒๖๓๑
เช้า ๑๑-๑๖
๑๐ กค ๖๒
ออกท ๑๗/๖๒
๑๔ ๔๘ ๕.

๒๕๖๒
๒๖ ๓ ๖๒

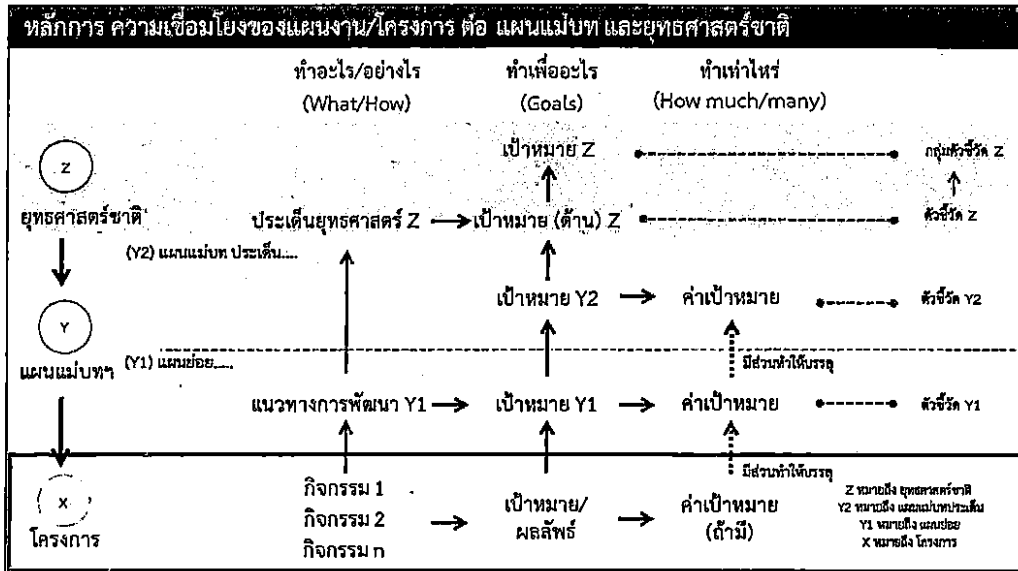
/ตารางสรุป...

ตารางสรุปการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน

ลำดับ	แผนการปฏิรูปประเทศ	ประเด็นการปฏิรูป	กิจกรรม/แผนงาน	กิจกรรม/แผนงาน ที่เสนอปรับ		
				คงไว้	แล้วเสร็จ/ ภารกิจปกติ/ ตามมติ ครม.	ปรับปรุง
๑	การเมือง	๕	๑๘	๔	๒	๑๒
๒	บริหารราชการแผ่นดิน	๖	๕๖	๒๖	๖	๒๔
๓	กฎหมาย	๑๐	๑๑๕	๓๐	๓๑	๕๔
๔	กระบวนการยุติธรรม	๑๐	๓๗	๒๔	๔	๙
๕	เศรษฐกิจ	๕๕	๑๒๑	๒๕	๘๖	๑๐
๖	สิ่งแวดล้อม	๓๖	๓๑๕	๘๕	๑๗๑	๕๙
๗	สาธารณสุข	๑๐	๑๒๘	๑๖	๑๔	๙๘
๘	สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ	๖	๒๒	๙	๓	๑๐
๙	สังคม	๕	๒๖	๑	๔	๒๑
๑๐	พลังงาน	๑๗	๗๑	๔๒	๑๘	๑๑
๑๑	การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๖	๑๔๓	๔๐	๔๐	๖๓
	รวม	๑๖๖	๑,๐๕๒	๓๐๒	๓๗๙	๓๗๑

๑.๒ การปรับปรุงแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติราชการ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ เกี่ยวกับการปรับปรุงแผนระดับที่ ๓ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ รวมทั้ง พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐจะต้องขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ โดยจะต้องปรับปรุงและจัดทำแผนระดับที่ ๓ ทั้งในส่วนของแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการรายปีของส่วนราชการ โดยให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ และแผนระดับที่ ๒ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาปรับห้วงเวลาการบังคับใช้แผนระดับที่ ๓ ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับห้วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ที่แบ่งเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มีการขยายระยะเวลาสิ้นสุดแผนฯ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พร้อมทั้งนำแผนระดับที่ ๓ ของหน่วยงานภาครัฐฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเข้าระบบ eMENSUR ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างบูรณาการ

๑.๓ ความเชื่อมโยงเป้าหมายของโครงการต่อยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับที่ ๒ สำนักงานฯ ได้กำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ (Z) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๑ กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๒ นำไปสู่การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ทั้งในส่วนของประเด็นฯ และเป้าหมาย ก่อนจะดำเนินการจัดทำแผนงาน/โครงการ หรือการดำเนินโครงการ (X) โดยหลักการนี้จะใช้ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินว่า เป้าหมาย/ประเด็นใดที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน หรือยังไม่มี การดำเนินการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการจัดทำโครงการหรือนโยบายต่อไป

๒. การสร้างการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ

๒.๑ โครงการการบริหารจัดการและการพัฒนาการนำข้อมูลขนาดใหญ่ มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน ในประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (TPMAP) สำนักงานฯ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (สวทช.) ได้ร่วมกันพัฒนาระบบ TPMAP ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านความยากจน สวัสดิการสังคม การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยใช้ข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๓๖ ล้านคน มาวิเคราะห์หาคนจนเป้าหมายตามหลักการของความยากจนหลายมิติ (Multidimensional Poverty Index - MPI) ใน ๕ ด้าน คือ สุขภาพ รายได้ การศึกษา ความเป็นอยู่ และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลความยากจนหลายมิติระดับประเทศ (National MPI) และข้อมูลการลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ กระทรวงการคลัง จำนวน ๑๑.๔ ล้านคน จากฐานข้อมูลข้างต้นพบว่ามีคนจนเป้าหมายจำนวน ๑.๓ ล้านคน (รายละเอียดตามเอกสารแนบ) โดยได้มีการนำร่องแก้ปัญหาความยากจนที่จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีคนจน จำนวน ๖๐๑ ครัวเรือน จำนวน ๙๐๓ คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามได้เล็งเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะทำงานได้ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมครัวเรือนเป้าหมายรายมิติ เพื่อหาข้อมูลและข้อเท็จจริงนำไปสู่การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา พบว่าปัญหาเร่งด่วนคือ ประเด็นความเป็นอยู่ของครัวเรือนยากจนที่ต้องการซ่อมแซมบ้าน จึงได้มีการจัดกิจกรรมระดมทุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในลักษณะ “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน เป็นกิจกรรมทอดผ้าป่า “สร้างบุญ ซ่อมบ้าน คนแม่กลอง ไม่ทิ้งกัน” เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือในการซ่อมแซมบ้านให้ผู้อยากจนตามลำดับความสำคัญที่คณะกรรมการได้พิจารณาไว้ และยังมีการประสานขอใช้ข้อมูลจากผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น ๆ อาทิ จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ตาก นนทบุรี มุกดาหาร ยะลา ลพบุรี สกลนคร อุบลราชธานี อุตรธานี

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เพื่อให้เกิดการนำข้อมูลจากระบบ TPMAP ไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยและนวัตกรรมที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน และพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

๒.๒ การจัดทำสื่อสาธารณะต่าง ๆ ในการสร้างการตระหนักรู้และการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติ

๒.๒.๑ การสร้างการตระหนักรู้และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่าน สถาบันการศึกษา สำนักงานฯ ได้ดำเนินการสร้างการตระหนักรู้ร่วมกับสถาบันการศึกษา จำนวน ๔ สถาบัน เพื่อสร้างการรับรู้และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในกลุ่มนิสิตนักศึกษา ตลอดจนคนรุ่นใหม่ เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่ง ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติต่อไป โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีการดำเนินโครงการฝึกอบรม และประกวดสื่อมวลชนมีเดีย หัวข้อ “ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีกับการสร้างและพัฒนาคนในอนาคต” แล้วเสร็จ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายในระดับนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ ๑๕๐ คน โดยมีการจัดประกวดแข่งขันในรูปแบบสื่อมวลชนมีเดีย และ Story Board ซึ่งผลการดำเนินงาน ในครั้งนี้ ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักรู้ขยายตัวในวงกว้างมากขึ้น และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว จะมีการขยายผลความตระหนักรู้ไปยังกลุ่มแรงงาน และจากการประกวด พบว่ากลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายมีความสนใจมากกว่ากลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายได้รับการสนับสนุน อย่างเต็มที่ตามแนวทางที่ถูกต้อง จะทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและคุณภาพให้กับ ประเทศชาติในอนาคตต่อไป

๒.๒.๒ วัตถุประสงค์ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ฉบับภาษาอังกฤษ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์ฯ เพื่อเผยแพร่ให้นานาประเทศได้ทราบถึงความสำคัญและสาระสำคัญของ ยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการมียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสร้างการรับรู้ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาของประเทศที่ต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งจะสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่น ของประเทศไทยในเวทีโลกต่อไป โดยสำนักงานฯ จะได้เผยแพร่วีดิทัศน์ในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๒

๓. การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

๓.๑ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐเข้ากับ ระบบติดตามประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕ กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงาน ของรัฐแต่ละแห่งที่จะต้องดำเนินการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐนั้นเข้ากับ ระบบ eMENSOCR เพื่อให้ระบบฯ มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยในปัจจุบันสำนักงานฯ อยู่ระหว่าง วิเคราะห์ระบบในการบูรณาการฐานข้อมูลหน่วยงานภาครัฐร่วมกับระบบติดตามประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR)

๓.๒ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการเชื่อมโยงความสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ จัดทำโครงการ/การดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ โดยสามารถเลือกความเชื่อมโยงกับ แนวทางการพัฒนา เพื่อเชื่อมโยงไปยังเป้าหมายของแผนย่อย เป้าหมายของแผนแม่บทฯ ในประเด็นต่าง ๆ และเชื่อมโยงไปถึงยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งข้อมูลความสอดคล้องข้างต้นจะช่วยให้สำนักงานฯ สามารถตรวจสอบ ความสอดคล้องของโครงการ/การดำเนินงาน ที่มีต่อแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงาน ภาครัฐนำเข้ามาในระบบ eMENSOCR และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องต่อแผนแม่บทฯ ซึ่งจะช่วยให้ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้ สำนักงานฯ อยู่ระหว่างพัฒนาระบบรายงานการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ในส่วนของการอนุมัติโครงการ/แผนการดำเนินการตามสายการบังคับบัญชา โดยเป็นส่วนของการ อนุมัติโครงการ/แผนการดำเนินการที่หน่วยงานภาครัฐได้เชื่อมโยงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และ /แผนแม่บทฯ...

แผนแม่บทฯ นำข้อมูลเข้าในระบบ eMENSER เพื่อให้โครงการ/แผนการดำเนินการทั้งหมดในระบบได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ โดยการออกแบบระบบในส่วนดังกล่าวได้ใช้หลัก “ความรับผิดชอบ” (Accountability) ซึ่งให้ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นผู้นำเข้าระบบฯ และอนุมัติตามสายการบังคับบัญชาโดยหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้อนุมัติ และรับผิดชอบโครงการ/แผนการดำเนินการของส่วนราชการภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดไตรมาสตามปีงบประมาณ เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลและให้ได้มาซึ่งข้อมูลโครงการ/แผนการดำเนินการที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ

๓.๓ การรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ (เดือนมกราคม – มีนาคม ๒๕๖๒) ต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันพุธที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยมีรายละเอียด คือ (๑) การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมสำคัญและเร่งด่วน (Quick win) ตามแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน ประกอบด้วย สาระสำคัญหน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนฯ และสถานะการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว (๒) ประเด็นการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านที่ได้มีการดำเนินการแล้วเสร็จ (๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน ทั้งนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีข้อสังเกตและประเด็นอภิปรายถึงรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ โดยมีสาระสำคัญที่ควรพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมในแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ (๑) โครงการและกิจกรรมของแผนการปฏิรูปประเทศหลายส่วนมีลักษณะเป็นภารกิจปกติที่หน่วยงานดำเนินการอยู่แล้ว ซึ่งอาจไม่สามารถขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนได้อย่างมีนัยสำคัญ จึงควรปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศให้ครอบคลุมถึงประเด็นสำคัญ และพิจารณาเฉพาะโครงการและกิจกรรมที่มีปัญหาเร่งด่วน มีความจำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องไม่ทับซ้อนกับการดำเนินงานตามภารกิจประจำของส่วนราชการ (๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ขับเคลื่อนโดยหน่วยงานราชการเป็นส่วนใหญ่ โดยปัจจุบันภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และท้องถิ่น ล้วนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาเพิ่มเติมภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (๓) เป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ แต่ละด้านควรมีค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน มีความเป็นสากล เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ ติดตาม และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนทุกระดับจะได้รับ (๔) โครงการและกิจกรรมที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลการปฏิรูปอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การกระจายอำนาจ การปฏิรูปส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ การปฏิรูปราคาพลังงานและพลังงานทางเลือก การปฏิรูปเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้วยปัญญาประดิษฐ์ เป็นต้น (๕) การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เป็นประเด็นสำคัญและเป็นพื้นฐานที่ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปประเทศในด้านอื่น ๆ เห็นควรมีการรายงานผลการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในการรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ในครั้งต่อไปด้วย และ (๖) การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ) การดำเนินคดีต้องกระชับกระบวนการให้สั้นลง และควรปรับปรุงกระบวนการเอกสาร นำระบบ e-document มาใช้ เพื่อลดระยะเวลาในการดำเนินการ

๔. การดำเนินงานในระยะต่อไป

๔.๑ สำนักงานฯ จะหารือแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานกลางกับระบบ eMENSER ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

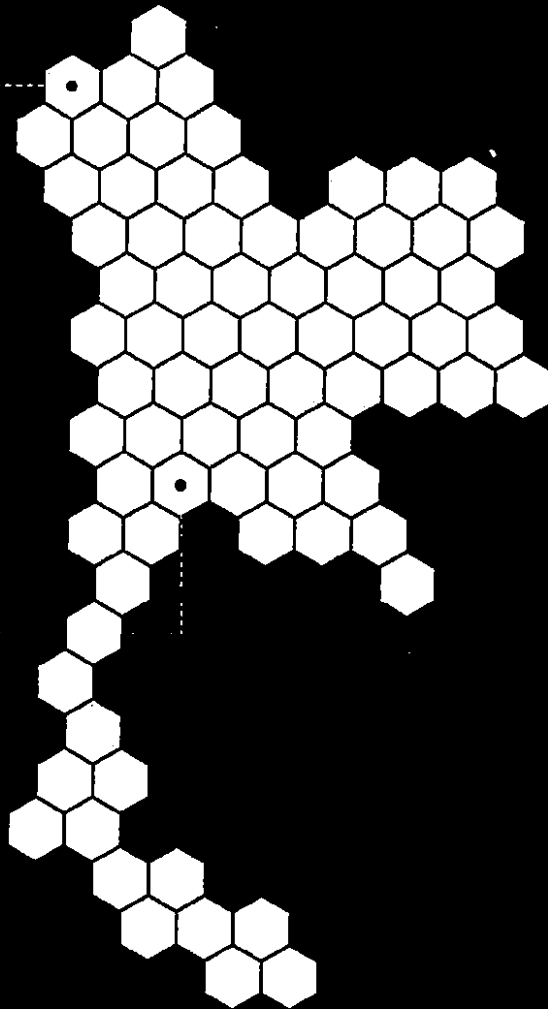

National MPI
(ดัชนีความยากจนหลายมิติ)

คนจนยากที่สุด
เชียงใหม่
54,887 คน

- 1 สุขภาพ 18,073 คน
- 2 ความเป็นอยู่ 18,255 คน
- 3 การศึกษา 19,451 คน
- 4 รายได้ 20,210 คน
- 5 การเข้าถึงบริการรัฐ 188 คน

คนจนน้อยที่สุด
สมุทรสงคราม
903 คน

TPMAP
ระบบนิเวศจัดการข้อมูลภาคเรียนภาคเรียนที่ 1 ปี

แผนที่นี้บอกอะไร?

ใครคือคนจน? | คนจนมีปัญหาอะไร? | จะฟื้นความยากจนได้อย่างไร?

เจาะลึกรายละเอียด

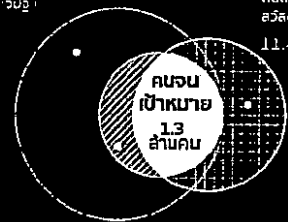
- 1 วิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องตรงประเด็น
- 2 กำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหา
- 3 นำนโยบายไปปฏิบัติ
- 4 ประเมินผลนโยบาย

ข้อมูลใน TPMAP

คนที่ใช้ระบบสำรวจข้อมูล : 36 ล้านคน

คนยากจน (เฉลี่ย) : 4.4 ล้านคน

คนจนยากที่สุด (เฉลี่ย) : 11.4 ล้านคน

TPMAP บูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงานมาขึ้นซึ่งกันและกัน

การนำข้อมูลมาใช้งาน

National MPI (ดัชนีความยากจนหลายมิติ) จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพรวมคนจนในจังหวัดสมุทรสงคราม : คนจน 903 คน | ทั่วประเทศ 125,462 คน

ตัวอย่าง

การนำข้อมูลมาใช้เชิงรุก : การวางแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม

หน่วยงานเป็นต้นๆ 5 ชาติ ในประเทศไทย

แยกตาม 5 มิติ		แยกตามความขาดแคลนความจำเป็นพื้นฐาน	
1 สุขภาพ	411 ↓ 11%	กินอาหารไม่ถูกต้อง	6%
2 ความเป็นอยู่	385 ↓ 6%	ไร้ที่อยู่อาศัย	1%
3 การศึกษา	341 ↑ 35%	ไม่มีเงินคงคลัง	3%
4 รายได้	1,158 ↓ 40%	บ้านเรือนไม่สะอาด	2%
5 การเข้าถึงบริการรัฐ	31 ↓ 2%		

กิจกรรมทอดผ้าป่า
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562

TPMAP ถูกนำไปใช้จริง และเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม
สร้างบุญ ช้อนข้าวคนแม่กลองไม่ทิ้งกัน

สอบถามเพิ่มเติม

www.tpmap.in.th